

Strategia rozwoju Wielkopolski Wschodniej do 2040 roku

Założenia dokumentu

ARR TRANSFORMACJA
SP. Z O.O.

Konin, listopad 2021

OPRACOWANIE

ARR Transformacja Sp. z o.o.

Michał Rejewski
Krzysztof Borkowicz

Recenzja:

prof. dr hab. Paweł Churski

WSPÓŁPRACA

Wielkopolskie Biuro Planowania
Przestrzennego w Poznaniu

Jowita Maćkowiak
Agnieszka Jaszczyńska

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Przesłanki prac nad Strategią rozwoju Wielkopolski Wschodniej	4
3. Uwarunkowania formalno-prawne opracowania Strategii	6
4. Zasady tworzenia Strategii	7
5. Dotychczasowy dorobek planistyczny i analityczny na potrzeby prac nad Strategią	8
6. Horyzont czasowy	8
7. Zakres podmiotowy i przedmiotowy Strategii	9
8. Kluczowe elementy Strategii	10
8.1. Część diagnostyczna	10
8.2. Część strategiczna dokumentu	11
8.2.1. Model rozwoju	11
8.2.2. Wizja rozwoju	11
8.2.3. Cele i kierunki interwencji oraz terytorialny wymiar Strategii	12
8.2.4. Przedsięwzięcia priorytetowe	13
8.3. System realizacji	14
8.3.1. Instrumenty realizacji Strategii	14
8.3.2. Monitorowanie realizacji Strategii	14
9. Zintegrowanie Strategii	15
10. Organizacja prac nad Strategią	16

1. Wstęp

Podstawowym zadaniem przedkładanego dokumentu (dalej *Założenia*) jest sformułowanie głównych założeń opracowania Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej (dalej: *Strategia*). Obejmują one w szczególności: zasady tworzenia *Strategii* i formułowania jej zapisów, a także ustalenia w zakresie podstawowych ram formalnych oraz technicznych. Zadaniem *Założeń* jest m.in. określenie głównych przesłanek prac nad nowym dokumentem strategicznym dla subregionu, horyzontu czasowego, zakresu przedmiotowego i podmiotowego oraz zaproponowanie wstępnej jego zawartości z propozycjami odniesień do takich elementów jak: diagnoza strategiczna, model rozwoju subregionu, wizja czy cele. *Założenia* proponują również zakres terytorialnego wymiaru strategii, zapisy dotyczące systemu realizacji dokumentu, a także ramowy harmonogram prac.

Założenia są efektem dotychczasowych prac i uzgodnień prowadzonych w ARR Transformacja Sp. z o.o., przy współpracy z Wielkopolskim Biurem Planowania Przestrzennego w Poznaniu oraz Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie. Dokument uwzględnia również wnioski zgłaszane w trakcie prac Grup Roboczych Wielkopolski Wschodniej.

Opracowanie ma charakter dokumentu otwartego, co oznacza, że w trakcie dalszych prac nad *Strategią* założenia w nim ujęte mogą ulegać modyfikacji, uzupełnianiu czy rozbudowywaniu o wątki pojawiające się w trakcie dalszych dyskusji, w tym w ramach Grup Roboczych Wielkopolski Wschodniej czy obrad komisji Sejmiku Województwa Wielkopolskiego.

2. Przesłanki prac nad Strategią rozwoju Wielkopolski Wschodniej

Wielkopolska jest jednym z szybciej rozwijających się regionów w Polsce i Europie. Rozwój ten nie jest jednak równomierny na całym jej obszarze. Wschodnia część regionu, przechodząca od wielu lat proces transformacji, charakteryzuje się wieloma niekorzystnymi trendami w obszarze gospodarki (m.in. pod względem PKB *per capita* czy poziomu przedsiębiorczości mieszkańców jest jednym z najgorzej rozwiniętych gospodarczo obszarów województwa), a także w sferach demografii (niekorzystne wskaźniki związane ze starzeniem się społeczeństwa oraz wysokie ujemne saldo migracji), rynku pracy (stopa bezrobocia wśród powiatów stanowiących subregion jest najwyższa spośród wszystkich tego typu jednostek w województwie) czy środowiska (m.in. zagrożenie, w stopniu umiarkowanym i znaczącym, występowaniem suszy atmosferycznej, a w konsekwencji także suszy glebowej, hydrologicznej i hydrogeologicznej, znaczne przekształcenia powierzchni ziemi oraz zaburzenie stosunków wodnych powstałe na skutek eksploatacji węgla brunatnego metodami odkrywkowymi). Powyższe czyni subregion Wielkopolski Wschodniej jednym z kluczowych obszarów, który ze względu na swoją specyfikę i zachodzące niekorzystne zjawiska społeczne, gospodarcze czy przestrzenne, wymaga dodatkowego, odpowiednio zaplanowanego i ukierunkowanego wsparcia, wykraczającego poza działania przewidziane dla całego obszaru województwa wielkopolskiego.

Wielkopolska Wschodnia zidentyfikowana została w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego 2020+* (PZPWW) oraz w *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku* (SRWW 2030) jako obszar paliwowo-energetyczny szczególnie narażony na skutki zmian klimatycznych oraz wymagający podjęcia zintegrowanych i skoordynowanych działań w kierunku transformacji gospodarczej. Swoim zasięgiem obejmuje ona miasto Konin oraz powiaty: koniński, kolski,

słupecki i turecki, zajmujące łącznie powierzchnię 4,4 tys. km², co stanowi 14,9% powierzchni województwa. W 2020 r. obszar ten liczył 431,1 tys. mieszkańców.

W PZPWW subregion Wielkopolski Wschodniej, ze względu na występowanie specyficznych problemów z zakresu gospodarki przestrzennej, został wskazany jako obszar funkcjonalny o znaczeniu regionalnym pn.: Wschodni Obszar Funkcjonalny. Zgodnie z PZPWW kluczowym celem rozwoju przestrzennego tego obszaru, umownie nazwanego „Wielkopolską Wschodnią”, jest stworzenie nowych podstaw dla podtrzymania funkcjonowania istniejącego przemysłu energetycznego i oparcia go na innych nośnikach energii, zarówno istniejących w regionie, jak i zewnętrznych. Ważne jest też przestawienie gospodarki obszaru opartej na energetyce i górnictwie na wielofunkcyjne profile działalności, ze szczególnym uwzględnieniem wzbogacania funkcji usługowych. Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano 3 cele polityki przestrzennej:

1. Podtrzymanie i restrukturyzacja przemysłu energetycznego
2. Kształtowanie nowych funkcji stanowiących podstawę rozwoju obszaru
3. Kształtowanie środowiska przyrodniczego

Obszar wyznaczony w PZPWW znalazł odzwierciedlenie w *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku*, przyjętej przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą nr XVI/287/20 z 27 stycznia 2020 r., jako Obszar Strategicznej Interwencji. W ramach jednego z kluczowych pakietów działań ujętych w *SRWW 2030* pn.: „Transformacja Wielkopolski Wschodniej”, określonego w ramach Celu strategicznego 4 *Wzrost skuteczności Wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem*, wskazano konieczność przygotowania *Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej* oraz przeprowadzenie (poza transformacją energetyczną) kompleksowej transformacji społeczno-gospodarczej, bezpieczne i płynne przejście z gospodarki opartej na węglu do gospodarki nowoczesnej opartej na energii ze źródeł alternatywnych, w tym OZE, wodoru, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju i poszanowaniem strony społecznej. Jednocześnie, jako warunek niezbędny dla realizacji i powodzenia procesu zmian podkreślono konieczność współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego, Rządu RP, samorządów lokalnych Wielkopolski Wschodniej, Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. Konin i ZE PAK SA, a także podmiotów gospodarczych i ich organizacji oraz aktywne uczestnictwo w unijnej inicjatywie wsparcia regionów górniczych będących w transformacji.

Potwierdzenie wyjątkowej specyfiki obszaru Wielkopolski Wschodniej, a jednocześnie zasadności jego delimitacji (obejmującej pięć powiatów), stanowiły m.in. wnioski wynikające z opracowania przygotowanego na zlecenie ARR Transformacja Sp. z o.o. pn. „Czasoprzestrzenna analiza zmian lokalnego rynku pracy Wielkopolski Wschodniej w konsekwencji sprawiedliwej transformacji” przez zespół badawczy pod kierownictwem prof. dr hab. Pawła Churskiego. Wskazały one na koncentrację na tym obszarze wyjątkowo niekorzystnych tendencji lokalnego rynku pracy, wiążących się m.in. z sytuacją związaną ze zmianami stanu i struktury mieszkańców tego obszaru. Ważną rekomendacją było wskazanie, iż interwencja podejmowana w ramach sprawiedliwej transformacji ukierunkowanej na łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej powinna koncentrować się na obszarze odpowiadającym pięciu powiatom Wielkopolski: miasto Konin, powiat koniński, powiat turecki, powiat kolski oraz powiat słupecki, których terytorium w *Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku (2020)* odpowiada Wschodniemu Obszarowi Funkcjonalnemu.

Zakłada się, że *Strategia* będzie narzędziem, które pomoże w kształtowaniu polityki rozwoju społeczno-gospodarczego wschodniej części województwa wielkopolskiego przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego we współpracy z interesariuszami lokalnymi.

3. Uwarunkowania formalno-prawne opracowania *Strategii*

Strategia rozwoju Wielkopolski Wschodniej (Strategia) jest dokumentem, którego konieczność sporządzenia wynika bezpośrednio z zapisów *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku*. Tego typu strategie, opracowywane przez samorząd województwa dla określonych obszarów województw, nie są uregulowane w systemie dokumentów strategicznych, o których mowa w ustawie z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2021 poz. 1057 ze zm.) i nie stanowią któregośkolwiek z rodzajów strategii określonych w art. 9, ani dokumentów planistycznych wymienionych w art. 4 ww. ustawy.

Biorąc pod uwagę powyższe, za formalną podstawę prawną przygotowania *Strategii* przyjmuje się Ustawę o samorządzie województwa z 5 czerwca 1998 r. (Dz.U. 2020 poz. 1668 ze zm.), w tym w szczególności:

- art. 41 ust. 1
„Zarząd województwa wykonuje zadania należące do samorządu województwa, niezastrzeżone na rzecz sejmiku województwa i wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych”;
- art. 41 ust. 2 pkt 1) i pkt. 4).
„Do zadań zarządu województwa należy w szczególności:
1) wykonywanie uchwał sejmiku województwa;
(...)
4) przygotowywanie projektów strategii rozwoju województwa i innych strategii rozwoju, planu zagospodarowania przestrzennego, regionalnych programów operacyjnych, programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności oraz ich wykonywanie”.

Przygotowanie *Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej* należy uznać jako element realizacji Uchwały Sejmiku Województwa Wielkopolskiego nr XVI/287/20 z dnia 27 stycznia 2020 r. przyjmującej *Strategię rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku*, której wykonanie leży w gestii Zarządu Województwa Wielkopolskiego, zaś sama *Strategia*, w myśl zapisów Ustawy o samorządzie województwa, stanowi „inną strategię rozwoju”. Jednocześnie należy zaznaczyć, że zgodnie z przyjętą zasadą „nowego spojrzenia na Wielkopolskę Wschodnią” (pkt. 4), strategia subregionalna nie będzie stanowić uszczegółowienia strategii regionalnej a jej realne rozwinięcie oparte na szczegółowej analizie uwzględniającej specyfikę poszczególnych obszarów.

Dodatkowe wymogi formalno-prawne procesu sporządzania *Strategii* wynikają z Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenie oddziaływania na środowisko z 3 października 2008 r., zgodnie z którą przy sporządzaniu tego typu dokumentów wymagane jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, której elementem jest opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko strategii.

4. Zasady tworzenia Strategii

Opracowywanie *Strategii* będzie odbywać się zgodnie z następującymi zasadami, które pozwolą na lepszą organizację prac oraz przyczynią się do spójnego i systemowego planowania procesu rozwoju obszaru Wielkopolski Wschodniej w perspektywie długookresowej:

- **nowe spojrzenie na Wielkopolskę Wschodnią**, koncentrujące się na zdefiniowaniu kluczowych, z punktu widzenia społeczności Wielkopolski Wschodniej, celów rozwojowych subregionu oraz na ich optymalnym powiązaniu ze specyficznymi potrzebami, wewnętrznym potencjałem i obszarami przewag konkurencyjnych. Zasada ta oznacza, że strategia subregionalna nie będzie stanowić jedynie uszczegółowienia strategii regionalnej, a jej realne rozwinięcie (zapisy dokumentu regionalnego będą punktem wyjścia do prac podejmowanych w ramach opracowywania *Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej* – przeprowadzona zostanie szczegółowa analiza uwzględniająca specyfikę poszczególnych obszarów, na podstawie której określone zostaną „szyte na miarę” kierunki rozwoju i potrzeby w zakresie wykorzystania konkretnych instrumentów wsparcia);
- **nastawienie na zmniejszanie dysproporcji** w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych poszczególnych terytoriów subregionu rozumiane jako wsparcie słabszych obszarów bez rezygnacji ze wsparcia i wykorzystania potencjałów terenów lepiej rozwiniętych. Zakłada się, że poszczególne obszary subregionu będą wspierane w zakresie wzmocnienia ich specyficznych potencjałów oraz likwidacji barier rozwojowych. Szczególna uwaga będzie skierowana na tereny, które w największym stopniu zostaną dotknięte transformacją w kierunku neutralności klimatycznej. Zmniejszanie nierówności terytorialnych powinno być efektem działań interwencyjnych, a nie np. konsekwencją efektu statystycznego, tj. pogorszenia sytuacji obszarów relatywnie najsilniejszych;
- **uwzględnienie potrzeb i oczekiwanych kierunków rozwoju zidentyfikowanych w trakcie procesu sprawiedliwej transformacji subregionu**, przy założeniu, że nie są one jedynymi, które implikują prace nad *Strategią rozwoju Wielkopolski Wschodniej* – kierunki związane ze sprawiedliwą transformacją będą jednymi z wielu, które zostaną sformułowane w dokumencie i skierowane powinny być w pierwszej kolejności do obszarów bezpośrednio powiązanych z sektorem wydobywczo-energetycznym;
- **zintegrowane podejście**, zakładające przygotowanie kompleksowej interwencji publicznej łączącej w sobie zróżnicowane typy działań, integrujące wymiary społeczny, gospodarczy i przestrzenny oraz mobilizujące partnerów z Wielkopolski Wschodniej (m.in. jednostki samorządu terytorialnego, podmioty gospodarcze, sektor nauki, administrację rządową czy partnerów społecznych) do podejmowania wspólnych działań na rzecz rozwoju subregionu. Przyjmuje się powiązanie zapisów strategii subregionalnej i strategii lokalnych, dzięki czemu nastąpi koncentracja (i integracja) działań podmiotów różnych szczebli (pozwoli to na osiągnięcie efektu synergii). Postuluje się rezygnację z działania równoległego na rzecz próby łączenia i skupiania aktywności wieloprogramowej i wielosektorowej na określonym terytorium;
- **współpraca i partnerstwo**, oznaczające współdziałanie między podmiotami publicznymi i prywatnymi, organizacjami pozarządowymi, sektorem nauki i społeczeństwem obywatelskim, zarówno na etapie opracowywania *Strategii*, jak i podczas jej realizacji (szeroka partycypacja społeczna), pozwalające na zwiększenie możliwości w zakresie realnej

realizacji zapisów *Strategii* dzięki wzrostowi poziomu kapitału społecznego oraz rosnącemu zaangażowaniu jak największej liczby interesariuszy w rozwój subregionu;

- **przystępność językowa** – dokument, ze względu na fakt, iż powinien dotrzeć do jak najszerszego grona odbiorców, powinien być jak najbardziej przystępny – napisany zrozumiałym, prostym i jednoznacznym tekstem, bez konieczności zaznajamiania się odbiorców z prawidłami w zakresie planowania strategicznego;
- **ograniczone rozmiary i przejrzysta struktura dokumentu** – *Strategia* będzie dokumentem o ograniczonej objętości i prostej strukturze logicznej, tak, by zachęcić czytelnika do lektury i szybkiej percepcji zawartych w niej elementów (szczegóły dotyczące wkładu diagnostycznego, wybranych przedsięwzięć priorytetowych, założeń metodologicznych, uszczegółowiony system wdrażania czy monitorowania itp. mogą stanowić załączniki/dokumenty towarzyszące *Strategii*).

5. Dotychczasowy dorobek planistyczny i analityczny na potrzeby prac nad *Strategią*

Ważny wkład na rzecz opracowania *Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej* stanowić będzie dotychczasowy dorobek planistyczny i analityczny dotyczący Wielkopolski Wschodniej, w tym:

- Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego 2020+,
- Strategia na rzecz neutralności klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040,
- Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolska 2030,
- Koncepcja sprawiedliwej transformacji Wielkopolski Wschodniej,
- Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej (projekt),
- Czasoprzestrzenna analiza zmian lokalnego rynku pracy podregionu konińskiego w konsekwencji sprawiedliwej transformacji,
- Stan i perspektywy rozwoju inteligentnych specjalizacji w subregionie konińskim,
- Publikacja prezentująca analizę sytuacji społeczno-gospodarczej Wielkopolski Wschodniej w oparciu o dane statystyczne w ujęciu gminnym,
- Pozycja Wielkopolski Wschodniej i jej powiatów na tle regionu i kraju – zestawienie kluczowych wskaźników dla Wielkopolski Wschodniej dostępnych w statystyce publicznej,
- Analizy przygotowywane przez i na zlecenie Sieci Wielkopolskiego Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego.

6. Horyzont czasowy

Obecnie, w zdecydowanej większości, dokumenty strategiczne opracowywane/aktualizowane są w horyzoncie czasowym do 2030 r. Wynika to z konieczności zachowania zgodności ze *Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)* – dokumentem o charakterze średniookresowym opracowanym na poziomie kraju. Również większość strategii, planów czy programów sektorowych/dziedzinowych uszczegóławiających *Strategię rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku* jest przygotowywanych dla tego horyzontu czasowego. W przypadku Wielkopolski Wschodniej, z racji występujących na tym terenie istotnych problemów, nie tylko

środowiskowych, ale i społeczno-gospodarczych, których możliwość rozwiązania wykracza poza 2030 rok, zaistniała konieczność przyjęcia dłuższego horyzontu czasowego, tj. 2040 roku. Podejście to będzie zgodne z już opracowanymi dokumentami, w których jako horyzont czasowy przyjęto 2040 r., tj. Strategią na rzecz neutralności klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040 oraz Koncepcją sprawiedliwej transformacji Wielkopolski Wschodniej. Zgodnie z tymi dokumentami w 2040 r. planowane jest osiągnięcie przez Wielkopolską Wschodnią tzw. neutralności klimatycznej, oznaczającej maksymalne ograniczenie emisji CO₂ w przemyśle, transporcie i energetyce oraz zrównoważenie tych emisji, których ograniczyć się nie udało poprzez zwiększanie ich pochłaniania.

Odnosząc się do planowania strategicznego na poziomie unijnym, przyjęta perspektywa do 2040 roku oznacza pewną spójność dotyczącą wydłużenia horyzontu czasowego z dokumentem pełniącym obecnie rolę strategii rozwoju UE, tj. *Europejskim Zielonym Ładem* z perspektywą do 2050 r. Dokument ten, stanowiący nowy punkt wyjścia w kontekście wszelkiego rodzaju strategii opracowywanych na obszarze Unii Europejskiej, nadaje kierunek myślenia – również w kontekście planowania rozwoju w dłuższym horyzoncie czasowym. Stąd niezmiernie ważne jest wykraczanie z wypracowywanymi kierunkami rozwoju poza przyjętą perspektywę 2030, którą zdefiniowały strategiczne dokumenty poziomu krajowego.

Strategie rozwoju, co do zasady, mogą obejmować okres wykraczający poza okres obowiązywania dokumentu nadrzędnego, jeżeli wynika to ze specyfiki rozwojowej na danym obszarze. Zatem wskazany wyżej horyzont czasowy nie oznacza sprzeczności z horyzontem *Strategii rozwoju województwa Wielkopolskiego do 2030 roku*. Co więcej, przyjętą perspektywę do 2040 roku uzasadnia zasada „nowego spojrzenia na Wielkopolską Wschodnią”, zgodnie z którą Strategia subregionalna ma być rozwinięciem dokumentu regionalnego, uwzględniającym aktualne uwarunkowania i wyniki procesu diagnostycznego, a jednocześnie odnosić się do celów (w szczególności prośrodowiskowych i klimatycznych) wypracowanych w unijnych dokumentach długookresowych.

W związku z powyższym przyjmuje się, że strategia rozwoju obszaru Wielkopolski Wschodniej będzie miała charakter długookresowy do roku 2040. Jednocześnie proponuje się następującą nazwę dokumentu strategicznego:

„Strategia rozwoju Wielkopolski Wschodniej do 2040 roku”

7. Zakres podmiotowy i przedmiotowy Strategii

Strategia musi jednoznacznie określać dla kogo jest przygotowywana i kto jest jej realizatorem (zakres podmiotowy) oraz kogo i czego ona dotyczy (zakres przedmiotowy). Opracowanie *Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej do 2040 roku* wynika bezpośrednio z zapisów *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku*, zatem punktem wyjścia do określenia tych zakresów *Strategii* są założenia przyjęte w strategii wojewódzkiej, tj.:

- Podmiotem *Strategii Wielkopolska 2030* jest Samorząd Województwa oraz te podmioty, na które Samorząd Województwa ma wpływ lub te, które świadomie w realizację jej zapisów się zaangażują. Uczestnictwo tych podmiotów w realizacji *Strategii Wielkopolska 2030* polega na czynnym udziale w jej wdrażaniu, a przez to w podejmowaniu współodpowiedzialności za rozwój województwa;

- Zakres przedmiotowy Strategii Wielkopolska 2030 stanowią mieszkańcy województwa i te sfery/dziedziny oraz zachowania innych podmiotów, na które zgodnie z kompetencjami Samorząd Województwa ma wpływ bezpośredni lub pośredni.

Za rozwój Wielkopolski Wschodniej odpowiedzialny powinien być nie jeden podmiot (np. Samorząd Województwa Wielkopolskiego), lecz szerokie grono uczestników procesu – zarówno z subregionu, jak i spoza niego. Obecnie większość z interesariuszy Wielkopolski Wschodniej realizuje indywidualne cele i priorytety dopasowane do własnych uwarunkowań, w których funkcjonuje. Podmioty te koncentrują się w szczególności na wewnętrznych potencjałach, barierach czy problemach rozwojowych, zaś samą kwestię rozwoju pojmują jako pochodną kilku czynników, m.in.: posiadanych zasobów i umiejętności ich zagospodarowania czy niezależnych od nich czynników zewnętrznych, jak np. koniunktura światowa. Wydaje się, że współpraca ponadlokalna była do tej pory w niewystarczającym stopniu wykorzystana w subregionie. Dzięki podjętej współpracy, której efektem będzie *Strategia rozwoju Wielkopolski Wschodniej do 2040 roku*, powstaną nowe możliwości dla osiągnięcia strategicznych celów i zwiększenia efektywności podejmowanych przedsięwzięć. Współpraca przy opracowaniu oraz realizacji *Strategii* przyniesie efekt synergii, przekładający się na znacznie większą wartość dodaną, która nie zostałaby wypracowana na takim poziomie w oparciu o realizowane indywidualnie działania. Zaangażowanie wielu interesariuszy ułatwi także podejmowanie odpowiednich decyzji przez instytucje publiczne działające niezależnie od siebie w różnych obszarach.

W związku z powyższym, na potrzeby prac nad *Strategią*, przyjmuje się następujący zakres przedmiotowy i podmiotowy dokumentu:

- Podmiotem Strategii będą w szczególności samorządy lokalne oraz pozostali interesariusze, którzy świadomie w przygotowanie i realizację *Strategii* się zaangażują i przyjmą opracowany dokument do realizacji. Szczególna rola przypadnie Samorządowi Województwa, który wykorzystując swoje możliwości instytucjonalne pełnić będzie rolę inicjatora i koordynatora prac oraz głównego organizatora współpracy. Podmiotami realizującymi będą również te, na które Samorząd Województwa czy samorządy lokalne będą miały realny wpływ. Ponadto zakłada się podjęcie działań w celu zaangażowania strony rządowej w realizację *Strategii*, dzięki czemu możliwe będzie skoordynowanie działań podejmowanych na wszystkich poziomach zarządzania.
- Zakres przedmiotowy *Strategii* stanowią mieszkańcy subregionu konińskiego (tj. terytorium tożsamego z wyodrębnionym w *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku* Wschodnim Obszarem Funkcjonalnym – Wielkopolska Wschodnia, obejmującym 5 powiatów: kolski, koniński, słupecki, turecki oraz Miasto Konin, o zidentyfikowanych powiązaniach funkcjonalnych) oraz te sfery/dziedziny rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zachowania innych podmiotów, na które podmiot Strategii ma wpływ bezpośredni lub pośredni.

8. Kluczowe elementy Strategii

8.1. Część diagnostyczna

Część diagnostyczna *Strategii*, przedstawiona w sposób syntetyczny, skupi się na wnioskach z poszerzonej analizy ilościowej i jakościowej, które dotyczyć będą kluczowych potencjałów i wyzwań rozwojowych oraz najważniejszych problemów i barier rozwojowych. Wnioski z części diagnostycznej będą stanowiły

podstawę dla sformułowania celów rozwoju i kierunków interwencji. Diagnoza będzie spójna i zintegrowana z pozostałą zawartością dokumentu. Jej podsumowaniem będzie analiza jakościowa, z wykorzystaniem metody SWOT lub innej metody heurystycznej, pozwalającej na uporządkowanie przedstawionych w diagnozie wyników/wniosków.

8.2. Część strategiczna dokumentu

8.2.1. Model rozwoju

Zakłada się, że rozwój Wielkopolski Wschodniej przebiegać będzie zgodnie z modelem przyjętym w *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku*, tj. **modelem funkcjonalnym**. Model ten zakłada zrównoważony terytorialnie rozwój, wzajemnie korzystne relacje zarówno w przestrzeni, jak i w układzie sfer gospodarczych i społecznych, a także powiązania międzyinstytucjonalne i partnerskie współdziałanie. W modelu funkcjonalnym wspieranie biegunów wzrostu jest niewystarczające by pojawiła się dyfuzja na obszary je otaczające. Istotne jest równoczesne wzmocnienie zdolności do odbioru tego oddziaływania. Przestrzeń powinna rozwijać się w wyniku wzajemnie korzystnego oddziaływania biegunów oraz otoczenia, tj. poprzez dyfuzję rozwoju z biegunów na otoczenie, ale równocześnie dzięki wzrastającym zdolnościom otoczenia do wchłaniania korzystnego oddziaływania czynników zewnętrznych. Istotne jest, aby podejmowana interwencja przyczyniała się do rozwoju zrównoważonego terytorialnie, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów zmarginalizowanych. W modelu tym istotne są powiązania międzysektorowe, a zatem wzajemnie korzystne relacje zarówno w przestrzeni, umożliwiające zrównoważony terytorialnie rozwój, jak i w układzie poszczególnych sfer gospodarczych i społecznych, będące źródłem synergii. W modelu funkcjonalnym istotnym elementem są również powiązania międzyinstytucjonalne, tj. ścisła współpraca, współuczestnictwo, odpowiedzialność i solidarność różnych podmiotów, reprezentujących sfery: publiczną, gospodarczą, naukową oraz społeczną. Dzięki nim możliwe jest łączenie potencjałów różnych podmiotów w działaniach na rzecz rozwoju Wielkopolski Wschodniej, umożliwiając tym samym wzajemne uzupełnianie się działań, zwiększanie ich efektywności, a także lepsze wykorzystanie dostępnych zasobów.

Zgodnie z wymogami ustawowymi w *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku* zidentyfikowano regionalne Obszary Strategicznej Interwencji oraz określono dla nich kluczowe kierunki działań. Należy jednak pamiętać, że Wielkopolska posiada złożoną strukturę potencjałów i barier rozwojowych w układzie wewnątrzregionalnym, stąd istotne znaczenie będzie miało właściwe zaplanowanie interwencji na poziomach lokalnym, ponadlokalnym czy subregionalnym z użyciem możliwych do wykorzystania instrumentów współpracy. Zadaniem strategii subregionalnej będzie zatem szczegółowa identyfikacja problemów, wyzwań i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów Wielkopolski Wschodniej, w celu odpowiedniego dobrania instrumentów wsparcia (zgodnie z ideą podejścia zorientowanego terytorialnie, tj. place-based policy). Z tego punktu widzenia przyjęty w *Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej* model rozwoju można uznać jako operacjonalizację służącą konkretyzacji działań, która powinna przynieść poprawę skuteczności i efektywności podejmowanej interwencji rozwojowej.

8.2.2. Wizja rozwoju

Zakłada się, że wizja rozwoju zawarta w dokumencie będzie syntetycznym opisem docelowego stanu rozwoju obszaru Wielkopolski Wschodniej w 2040 roku, obrazującym aspiracje subregionu – będzie więc efektem dokonania określonych wyborów spośród wielu możliwych wariantów kierunków rozwojowych.

Uwzględnij także wyniki diagnozy i prowadzonej dyskusji strategicznej. Wizja powinna zawierać skondensowany, uogólniony zapis stanu subregionu, do osiągnięcia którego chcemy zmierzać.

Punktem wyjścia do dyskusji nad kształtem wizji będzie wizja ujęta w *Koncepcji Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej* o następującej treści:

„Wielkopolska Wschodnia w 2040 r. to region będący liderem w zakresie rozwoju zeroemisyjnej, zasobooszczędnej i innowacyjnej gospodarki, a także w zielonej energetyce, zapewniający mieszkańcom bardzo dobre warunki życia oraz godną i dostosowaną do kwalifikacji pracę, a samorządom nowe źródła dochodu; szanujący wartości europejskie, chroniący środowisko przyrodnicze i umożliwiający każdemu mieszkańcowi samorealizację.”

8.2.3. Cele i kierunki interwencji oraz terytorialny wymiar Strategii

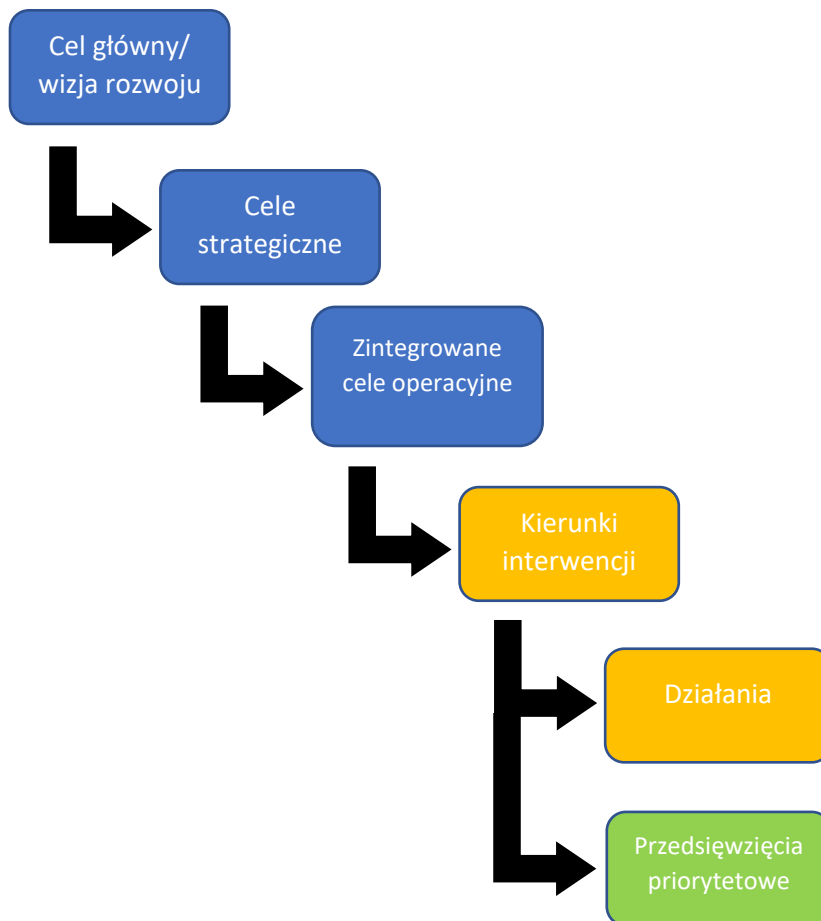
Strategia dotyczyć będzie całego obszaru Wielkopolski Wschodniej, przy jednoczesnym dostosowywaniu interwencji ze względu na wewnętrzną specyfikę rozwojową i zróżnicowanie subregionu. Stąd tak ważne będzie określenie typologii obszarów Wielkopolski Wschodniej, uwzględniającej obiektywną identyfikację charakteru kapitału terytorialnego każdego obszaru, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów mogących stanowić podstawę dla kształtowania ich przyszłych kierunków rozwoju.

W związku z powyższym w ramach *Strategii* planuje się z jednej strony sformułowanie celów dedykowanych całemu subregionowi, w czym punktem wyjścia będą sformułowana wizja rozwoju, wnioski wynikające z części diagnostycznej czy wyników analizy jakościowej oraz analizy SWOT. Z drugiej, w ramach przyjętego podejścia zorientowanego terytorialnie stanowiącego podstawę konkretyzacji wymiaru terytorialnego *Strategii*, podejmowane będą działania w celu zaplanowania interwencji (w ramach kierunków interwencji/planowanych działań) dla konkretnych wyznaczonych typów obszarów subregionu, identyfikowanych na podstawie przeprowadzonej analizy. Wytypowane obszary mogą, ale nie muszą obejmować swoim zasięgiem cały subregion (zakłada się, że zidentyfikowane typy obszarów mogą na siebie nachodzić). Nie oznacza to, że inne obszary nie będą przedmiotem zainteresowania polityki rozwoju. Dokonanie typologii poszczególnych obszarów subregionu umożliwi bardziej skuteczne i efektywne zaprogramowanie polityki regionalnej oraz podjęcie ukierunkowanych terytorialnie interwencji publicznych (poprzez wywołanie określonych zmian w przestrzeni tych obszarów), co przyczyni się do osiągnięcia wizji rozwoju i celów wskazanych w *Strategii*.

Cele *Strategii* cechować będzie zintegrowane podejście, koncentracja tematyczna i priorytetyzacja działań. Jest to zgodne z zasadą, że dobre planowanie strategiczne to sztuka wyboru celów wspólnych i kluczowych. Istotą formułowanych celów będzie również ich adresowanie do zróżnicowanych potrzeb poszczególnych terytoriów. Należy pamiętać, że jeżeli w *Strategii* pewne interwencje nie zostaną ujęte, nie będzie to oznaczać braku zainteresowania nimi, lecz wyrażać potrzebę świadomej koncentracji wsparcia na najważniejszych problemach, czy sferach o największym potencjale kreowania wzrostu gospodarczego (a w konsekwencji także społecznego). Planuje się strukturę celów uwzględniającą: cel główny, tożsamy z wizją rozwoju, cele strategiczne i zintegrowane cele operacyjne. Przyjmuje się, że wskazane cele strategiczne będą miały charakter prorozwojowy, stanowiąc odpowiedź zarówno na kluczowe wyzwania obszaru, jak również bezpośrednio odnosząc się do przyjętej wizji rozwoju w długiej perspektywie czasu i wyznaczając podstawę nowej tożsamości Wielkopolski Wschodniej. Na poziomie celów operacyjnych, stanowiących uszczegółowienie i rozwinięcie celów strategicznych, zakłada się zintegrowane podejście do procesów rozwojowych oraz ich komplementarny charakter. Integracja tematyczna sfery społecznej, gospodarczej i środowiskowej pozwoli na koordynację planowanych interwencji oraz w efekcie na uzyskanie efektu synergii. Jednocześnie integracja terytorialna umożliwi osiągnięcie efektu skali.

Poszczególne cele rozwojowe tworzyć będą spójny i komplementarny system. Oznacza to, iż efekty w jednych dziedzinach będą generować, bądź wzmacniać, efekty w innych. Poszczególnym zintegrowanym celom operacyjnym sformułowanym w *Strategii* przypisane będą odpowiednie kierunki interwencji wyznaczające obszary tematyczne kluczowe dla budowania nowej tożsamości obszaru do 2040 r., mające również charakter zintegrowany i łączące interwencje w sferze społecznej, gospodarczej i środowiskowej. W ramach poszczególnych kierunków interwencji zakłada się wskazanie konkretnych działań mających prowadzić do osiągnięcia poszczególnych celów (do działań przyporządkowywane będą tzw. przedsięwzięcia priorytetowe, o których mowa w pkt. 8.2.4).

Zgodnie z powyższym proponowany układ celów prezentować się będzie w sposób następujący:

8.2.4. Przedsięwzięcia priorytetowe

Istotnym elementem *Strategii* będzie próba identyfikacji przedsięwzięć priorytetowych dla subregionu (lub konkretnych jego obszarów) w perspektywie do 2030 roku. Przyjmuje się, że przedsięwzięcia priorytetowe, w tym kluczowe z punktu widzenia społeczności lokalnych, będą mogły stanowić punkt wyjścia do zawierania Porozumień Terytorialnych (patrz pkt. 9). Zakres przedsięwzięć priorytetowych zostanie wypracowany w odniesieniu do poszczególnych planowanych działań (stanowiąc ich konkretyzację) w toku konsultacji, uwzględniając specyfikę rozwojową poszczególnych obszarów Wielkopolski Wschodniej (zidentyfikowane potencjały lub problemy ograniczające możliwości rozwoju).

8.3. System realizacji

8.3.1. Instrumenty realizacji Strategii

Realizacja zapisów dokumentu odbywać się będzie w oparciu o wypracowany pakiet narzędzi dostosowanych odpowiednio do wypracowanych celów i kierunków rozwoju oraz o określoną typologię obszarów, których będzie dotyczyło wsparcie. Uwzględniając różną specyfikę wsparcia, wyróżnić można następujące instrumenty realizacji *Strategii*:

- programowe – wynikające ze zintegrowania dokumentów strategicznych szczebla regionalnego, subregionalnego i lokalnego, warunkujące uzyskanie ewentualnego wsparcia od zgodności z ww. dokumentami, ale także z możliwości wskazania w strategii subregionalnej przedsięwzięć priorytetowych;
- finansowe – poprzez wskazanie potencjalnych źródeł finansowych, z których mogą być pozyskane środki na realizację *Strategii* i ujętych w niej różnego rodzaju przedsięwzięć. Podstawą określenia ram finansowych będzie przegląd oraz weryfikacja dostępnych obecnie i przewidywanych źródeł na szczeblach regionalnym, krajowym i unijnym. Plan finansowy będzie tworzony przy założeniu, że istotnym elementem systemu finansowania *Strategii* będą środki publiczne, rozszerzone o środki pochodzące ze źródeł prywatnych, w tym w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego;
- prawne/institutionalne – służące odpowiedniej koordynacji działań, obejmujące różnego rodzaju umowy i porozumienia formalne i nieformalne wpisujące się w przyjęte kierunki rozwoju (m.in. porozumienie terytorialne), akty prawa ustanawiane z poziomu regionu, powiatu i gminy, związane z realizacją zapisów *Strategii*, czy funkcjonujące i planowane do stworzenia sieci i platformy współpracy (m.in. Regionalne Forum Wielkopolski Wschodniej), mające na celu efektywne wdrażanie zapisów *Strategii*.

Kluczowe wyzwanie dla systemu instytucjonalnego to próba skupienia wszystkich podmiotów publicznych działających na rzecz rozwoju subregionu i poprawy warunków życia jego mieszkańców oraz zachęcenie do udziału w inicjatywie sektora prywatnego, przy dotychczasowym niemińszym zaangażowaniu sektora organizacji pozarządowych, celem osiągnięcia efektu synergii.

8.3.2. Monitorowanie realizacji Strategii

Ważnym elementem wdrażania opracowanej i przyjętej już *Strategii* będzie przyjęty system jej monitorowania i ewaluacji. Jednostkami koordynującymi proces będzie odpowiedni departament merytoryczny Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, przy udziale Wielkopolskiego Biura Planowania Przestrzennego w Poznaniu oraz Agencji Rozwoju Regionalnego w Koninie. W procesie monitorowania realizacji *Strategii* uczestniczyć będzie również Regionalne Forum Wielkopolski Wschodniej, będące podstawowym instrumentem dialogu strategicznego i platformą wymiany informacji. Głównym wyrazem monitorowania realizacji *Strategii* będą raporty przygotowywane cyklicznie. Raporty takie powinny obejmować część diagnostyczną wskazującą na zmieniającą się sytuację społeczno-gospodarczą w subregionie, ale również wykaz podejmowanych działań samorządu regionalnego i podmiotów lokalnych zaangażowanych w realizację *Strategii*. Dodatkowo przewiduje się wykonanie ewaluacji dokumentu. Na etapie założeń *Strategii* zidentyfikowano potrzebę przeprowadzenia dwóch ewaluacji. Pierwsza ewaluacja, on-going, przeprowadzona zostanie w 2030 roku, natomiast druga ewaluacja przeprowadzona zostanie na koniec obowiązywania dokumentu.

9. Zintegrowanie Strategii

Dla potrzeb prac nad dokumentem przyjęto potrzebę zintegrowania Strategii w trzech aspektach, tj. pod względem poziomu, przedmiotu i systemu dokumentów. W pierwszym przypadku chodzi o zintegrowanie prowadzonej polityki rozwoju szczebla regionalnego z lokalnym, z uwzględnieniem poziomu krajowego i europejskiego, w drugim o zintegrowanie różnych polityk publicznych i zadań (odejście od ich sektorowego ujęcia) przy zachowaniu wymiaru przestrzennego, zaś w trzecim o komplementarność względem dokumentów strategicznych innych szczebli.

W przypadku przedmiotowej *Strategii* niezwykle ważne jest zintegrowanie nie tylko z poziomem regionalnym (ze *Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku* i innymi regionalnymi dokumentami programowymi), ale również z dokumentami szczebla lokalnego. Jak wcześniej zaznaczono, opracowanie *Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej do 2040 roku* wynika wprost z zapisów *Strategii Wielkopolska 2030*, z którą muszą być spójne strategie rozwoju gminy, o czym mowa w ustawie o samorządzie gminnym. Zgodnie z zapisami ww. ustawy projekt strategii rozwoju gminy jest przedkładany zarządowi województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa. Zatem, w przypadku strategii rozwoju gmin z obszaru Wielkopolski Wschodniej dodatkowym dokumentem branym pod uwagę przy wydawaniu opinii przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego będzie *Strategia rozwoju Wielkopolski Wschodniej do 2040 roku*. Zasadne jest zatem, aby strategie rozwoju gmin były spójne również ze strategią opracowaną dla subregionu. Podobne podejście w zakresie spójności ze *Strategią rozwoju Wielkopolski Wschodniej do 2040 roku*, choć nieuregulowane w przepisach prawnych, powinno dotyczyć strategii rozwoju powiatów. W celu zachowania spójności strategii opracowywanych na różnych poziomach zarządzania kluczowa jest jak najszersza partycypacja w opracowaniu dokumentu, wyjście do gmin i powiatów subregionu oraz wsłuchanie się w zidentyfikowane na poziomie lokalnym potrzeby oraz formułowane kierunki rozwoju poszczególnych jednostek.

Urzeczywistnieniem planowania i realizowania procesów rozwojowych, podejmowanych czy też inicjonowanych z poziomu lokalnego może być mechanizm jakim jest porozumienie terytorialne, tj. umowa określająca współpracę na obszarach, na których zidentyfikowano istotne potencjały rozwojowe lub problemy ograniczające możliwości ich rozwoju, której stronami mogą być jednostki samorządu terytorialnego (np. JST z konkretnych typów obszarów wyznaczonych w subregionie, których zamierzenia rozwojowe wpisują się w zapisy wypracowanej wspólnie *Strategii*). Porozumienie może być wykorzystywane do określenia zakresu i sposobu realizacji przedsięwzięć, stanowiących zadanie własne danej gminy/powiatu i istotnych dla sąsiadujących JST lub JST wyższego szczebla, kluczowych dla rozwoju danego obszaru, a jednocześnie istotnych dla rozwoju ponadlokalnego. Perspektywa możliwości zawarcia takiego porozumienia może stać się czynnikiem dodatkowo zachęcającym JST do zaangażowania w prace nad *Strategią*.

Ostatecznym celem zintegrowanego podejścia jest uczynienie ze *Strategii* dokumentu, z którym identyfikować się będą i utożsamiać poszczególne samorządy lokalne, a ustalenia wynikające z jej zapisów (będących rozwinięciem ogólnych treści dotyczących Wielkopolski Wschodniej zawartych w strategii wojewódzkiej) znajdą odniesienie w lokalnych strategiach rozwoju.

10. Organizacja prac nad Strategią

Prace nad projektem *Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej do 2040 r.* podzielone zostały na dwa podstawowe etapy, w ramach których mieści się szereg działań. Etap pierwszy obejmuje opracowanie założeń do strategii, zaś etap II – opracowanie właściwego dokumentu strategii. Koordynacja prac nad dokumentem została powierzona Spółce ARR Transformacja Sp. z o.o., która współpracuje nad przygotowaniem projektu dokumentu z Wielkopolskim Biurem Planowania Przestrzennego w Poznaniu. Planowane jest również włączenie w prace (w zależności od potrzeb) departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu oraz jednostek podległych i nadzorowanych przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego, w zakresie posiadanych przez nie zadań i kompetencji. Współdziałanie to posłuży także w przyszłości przy tworzeniu wspólnego systemu monitorowania sytuacji społeczno-gospodarczej subregionu przez administrację samorządową.

Pierwszym etapem działań jest opracowanie niniejszych założeń do Strategii, stanowiących podstawę do rozpoczęcia merytorycznej debaty z jednej strony nad najważniejszymi kierunkami rozwoju subregionu, a z drugiej nad mechanizmami realizacji, monitorowania i oceny strategii. Jednocześnie zakłada się możliwość ich weryfikacji i korekty w wyniku dyskusji m.in. z przedstawicielami Grup Roboczych Wielkopolski Wschodniej oraz samorządów lokalnych.

W drugim etapie prac, na bazie Założeń, prowadzone będą działania związane z przygotowaniem dokumentu strategii, przy uwzględnieniu zasad o których mowa w pkt. 4 niniejszych Założeń. Przeprowadzona zostanie diagnoza strategiczna uzupełniona analizą zróżnicowania społeczno-gospodarczego Wielkopolski Wschodniej wraz z określeniem specyfiki rozwojowej poszczególnych jej obszarów. Wyniki badania posłużą opracowaniu dokumentu strategicznego, w którym na podstawie przeprowadzonej obiektywnej diagnozy cech kapitału terytorialnego Wielkopolski Wschodniej, z uwzględnieniem jego wewnętrznych zróżnicowań, dokona się identyfikacji celów oraz zakresu działań interwencyjnych, dostosowując je do potrzeb mieszkańców poszczególnych gmin, zgodnie z założeniami polityki rozwoju zorientowanej terytorialnie. W ramach opisanych wyżej prac zapewnione zostanie wsparcie eksperta zewnętrznego w osobie prof. Pawła Churskiego.

Nieodzownym elementem planowania strategicznego są dialog i dyskusja, w trakcie której kształtują się opinie, następuje wymiana myśli i informacji czy powstają nowe pomysły. Partycypacja społeczna w planowaniu strategicznym wpływa korzystnie na podejmowane decyzje, lepsze poinformowanie społeczeństwa czy wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego. Dlatego kluczowym elementem warunkującym przygotowanie wysokiej jakości dokumentu strategicznego będzie szeroki udział społeczeństwa w jego przygotowaniu, zarówno na etapie diagnostycznym i koncepcyjnym, a także na etapie konsultowania projektu dokumentu, czy późniejszego wdrażania jego zapisów. Stąd też w harmonogramie przyjęto dwa możliwe aspekty uczestnictwa społeczeństwa w tworzeniu *Strategii*: 1) w całym procesie prac nad dokumentem poprzez możliwość realnego wpływu na jej kształt oraz 2) na etapie konsultowania jej treści. Pierwszy rodzaj uczestnictwa realizowany będzie poprzez comiesięczną subregionalną debatę w ramach posiedzeń Grup Roboczych Wielkopolski Wschodniej i samorządów lokalnych, podczas których uczestnicy będą mieli możliwość podzielenia się swoimi uwagami i refleksjami dotyczącymi proponowanych elementów strategii, a także przedstawienia własnych oczekiwań i pomysłów co do przyszłości subregionu. Spotkania Grup Roboczych będą źródłem pozyskania informacji diagnostycznych niezidentyfikowanych na etapie przygotowania diagnozy czy pomysłów na kierunki interwencji, działania, projekty strategiczne, instrumenty wdrażania. Planuje się ponadto w ramach prac

nad strategią przeprowadzenie wysłuchania publicznego dotyczącego wykonanej diagnozy strategicznej Wielkopolski Wschodniej, celem której będzie dostarczenie rzetelnej wiedzy na temat stanu i zmian poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego subregionu na tle jego otoczenia (pozostałych regionów węglowych w Polsce) – podsumowanie diagnozy zostanie zrealizowane przy wykorzystaniu najczęściej stosowanego narzędzia strategicznego, czyli analizy SWOT. Drugi rodzaj uczestnictwa możliwy będzie na etapie konsultacji społecznych projektu strategii, a także prognozy oddziaływania na środowisko wykonanej dla projektu tego dokumentu. Konsultacje społeczne projektu strategii zostaną przeprowadzane w sposób umożliwiający wszystkim zainteresowanym podmiotom dostęp do materiałów oraz możliwość wyrażenia swojej opinii. Przewiduje się organizację spotkań konsultacyjnych/wysłuchań publicznych w celu umożliwienia dyskusji nad propozycją dokumentu, a także możliwość zgłaszania uwag w formie pisemnej. Na tym etapie od partnerów społecznych i gospodarczych oczekiwane są propozycje konkretnych zapisów/ zmian tekstu projektu strategii. Istotnym elementem będzie również odpowiednie zaplanowanie współpracy po przyjęciu dokumentu, na etapie jego wdrażania i ewentualnych przeglądów, co powinno znaleźć swoje odzwierciedlenie w zapisach opracowanego dokumentu.

Szczególnie ważny dla efektów partycypacji społecznej jest aktywny udział we wszelkiego typu pracach nad *Strategią* organizacji pozarządowych, których wsparcie w zakresie wdrażania idei sprawiedliwej transformacji przyczyniło się do skutecznego opracowania *Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej*. Z racji ścisłego związku obu dokumentów, istotne jest wykorzystanie potencjału instytucji pozarządowych również na etapie prac nad *Strategią*. Na podstawie postulatów zgłaszanych w trakcie prac nad Terytorialnym Planem Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej podjęte zostaną również działania mające na celu szersze włączenie mieszkańców w debatę nad kształtem dokumentu, m.in. poprzez zorganizowanie otwartych spotkań/konferencji konsultacyjnych w poszczególnych powiatach subregionu konińskiego.

Przyjęto następujący ramowy harmonogram prac nad *Strategią rozwoju Wielkopolski Wschodniej do 2040 roku*:

Etap prac	II kw. 2021 r.	III kw. 2021 r.	IV kw. 2021 r.	I kw. 2022 r.	II kw. 2022 r.	III kw. 2022 r.	IV kw. 2022 r.
Prace analityczne/diagnostyczne							
Warsztaty/spotkania w ramach prac nad projektem Strategii							
Projekt strategii							
Konsultacje projektu strategii							
SOOŚ							
Przyjęcie Strategii							